

KALKSPREDNINGEN I SØKELYSET

*Støvplagen kan reduseres ved bruk av grøvre kalk
og bedre sprederutstyr*

L.O.T.-melding

Den økte surheten i dyrket jord som en følge av utvasking, sur nedbør og bruk av visse gjødselslag, gjør at det fortsatt er nødvendig å kalke jorda. Men hverken jordbruket eller almenheten er tjent med at spredningen fortsetter i sin nåværende form. For jordbruket er ikke spredningen effektiv nok og for almenheten kan det oppstå helse- og miljømessige ulemper når kalken blir spredt. Alt taler for at en snarest mulig bør gå over til å spre kalken i en slik form og/eller med et slikt teknisk utstyr at støvplagen elimineres eller sterkt reduseres.

Dette er konklusjonen i en innstilling som «Kalkutvalget av 1973» har avgitt til Landbruksdepartementet. Utvalget hvor fagsjef Even Glemmestad i Selskapet for Norges Vel var formann, har bestått av representanter for jordbruket, forskningsinstitusjoner, helsemyndighetene og kalkprodusentene.

Kalkutvalget peker på at de støvplager som kan oppstå i forbindelse med spredning av kalk i jordbruket henger sammen med kalkens grad av finmaling og mangler ved sprederutstyret. Aktuelle tiltak for å forbedre dette vil være grøvre maling av kalken, eller overgang til å bruke kalken i form av granulater, dvs. små korn. Det er særlig partikler som er mindre enn 0,3 millimeter som gir støv.

Det er teknisk sett ikke noe problem å gå over til mer grovmalt kalk, og kalken vil ikke bli dyrere av den grunn. Utvalget mener at den nedre grense for partikkelstørrelsen i kalksteinsmjøl bør settes til 0,5 millimeter.

Granulering vil være et enda bedre alternativ. Utvalget anbefaler at kalkverkene, under forutsetning av at granulert kalk viser seg å være tilstrekkelig holdbar mot mekaniske påvirkninger, men samtidig lettoppløselig nok, går over til å produsere jordbrukskalken i granulert form. Det bør i denne forbindelse skaffes midler til prøveproduksjon ved et norsk kalkverk.

Grøvre maling eller granulering vil ikke bare gi mindre støv, men også føre til en jevnere spredning. Om sprederutstyret sier utvalget at man snarest mulig bør få utviklet og tatt i bruk andre typer sprederer enn de som nå er vanlige. Utvalget nevner spesielt en tørrspreder av svensk fabrikk som har gitt lovende resultater. Støvplagen blir vesentlig redusert og kalken bedre spredt enn ved bruk av de sprederer som kalkbilene i Norge har i dag.

Kalkutvalget finner det ikke påkrevet å foreslå endringer i det lovverk og de retningslinjer lokale myndigheter har for å forby eller begrense spredning av pulverformet kalk i nærheten av boligstrøk. Be-

stemmelsene er gode nok bare de blir fulgt. Men mange ulemper kan unngås ved at det føres strengere kontroll med at lover og regler overholdes. Dette tilsier imidlertid at det bør satses på å finne fram til et mer hensiktsmessig utstyr for spredningen.

TIL MYRSELSKAPETS MEDLEMMER !

Vi vil på denne måte allerede nå, orientere Myrselskapets medlemmer og andre interesserte om at de tidligere planer for en sammenslutning av Det norske myrselskap og Selskapet Ny Jord er tatt opp til drøfting på styreplan i begge Selskaper. Det Kgl. Landbruksdepartement anmodet selskapene ved et brev pr. 30. mai 1975 om å arbeide videre med saken med sikte på gjennomføring av den foreslåtte sammenslutning. Fra 6. desember 1971 foreligger en innstilling om Selskapenes sammenslutning og det nye Selskap's virksomhet. Innstillingen er avgitt av en komite bestående av fylkeslandbrukssjef Oskar Øksnes, landbruksdirektør Aslak Lidtveit, landbrukskonsulent Reidar D. Tønnesson og direktørene i selskapene, Aksel Tveitnes og Ole Lie. Konsulent J. Saltnes i Landbruksdepartementet var komiteens sekretær.

Landbruksdepartementet ga i nevnte brev en orientering om departementets syn på visse punkter i innstillingen for sammenslutningen og det sammensluttede selskaps aktiviteter. Ellers ga Departementet til kjenne sin tilslutning til innstillingen som sammen med brevet fra Departementet, er lagt til grunn for de forhandlinger som nå pågår.

Arbeidet i komiteén har tidligere vært referert på Selskapets årsmøter og i årsmeldinger m.v. Saken har imidlertid ikke vært tatt opp til realitetsbehandling i årsmøtene tidligere. En tar derfor sikte på å fremme forslag for behandling av saken på Selskapenes årsmøter i 1976. Medlemmene vil således få tilsendt forslag om saken og eventuelle utkast til vedtekter i god tid før årsmøtene skal holdes.

Det kan her nevnes at arbeidsrammen for det nye selskap tar sikte på en videreføring av begge selskapers aktivitetsområder. Forandringen vil derfor i det vesentligste bli på det administrative og organisatoriske plan.

Det Kgl. Landbruksdepartement har ved flere anledninger bl.a. ved St.prp. nr. 1 (1968—69) i forbindelse med at saken ble tatt opp og senere, St.prp. nr. 1 (1975—76), gitt uttrykk for at Departementet ikke har til hensikt å presse løyvingene til Selskapet ned, men det regner med å oppnå en raskere løysing av arbeidsopp gavene.

I mange tilfeller viser det seg at Selskapet Ny Jord har blitt anmodet om å utføre nydyrkingsarbeider m.v. på felter som tidligere er undersøkt og planlagt av Det norske myrselskap. Det er derfor naturlig at det kan være mere rasjonelt og lettere, hvis begge selskaper